

TINA KOSI

gavranfest u slovačkej

PREMIJERE
RAZGOVOR
PORTRET
FESTIVALI
MEDUI

VOX
HISTRIONIS

MEĎUNARODNA
SCENA

AKTUALNOSTI
TEORUA
FOAJE

MI U SVIJETU

NOVE KNJIGE
DRAMA

Emil Nedielka,
riadiateľ Divadla Jána Palárika v Trnave

si Vás dovoľuje pozvať na

GAVRANFEST

prehliadku inscenácií hier Mira Gavrana

24. a 25. februára 2003
v Divadle Jána Palárika v Trnave

Program prehliadky:

24. februára 2003

14.00 h - ŠTÚDIO - *Hľadá sa nový manžel*
Fakulta dramatických umení AU
v Banskej Bystrici

18.00 h - VEĽKÁ SÁLA - *Muž mojej ženy*
Divadlo Jonáša Záborského
v koprodukcii s Divadlom Alexandra
Duchnoviča v Prešove

20.00 h - ZRKADLOVÁ SIEŇ
Lásky Georgea Washingtona
V - divadlo, Bratislava

25. februára 2003

14.00 h - VEĽKÁ SÁLA
Lásky Georgea Washingtona
Divadlo Jozefa Gregora Tajovského,
Zvolen

18.00 h - ŠTÚDIO - *Noc bohov*
Divadlo Jána Palárika, Trnava

Miro Gavran trenutačno je sigurno najpopularniji hrvatski dramatičar i kod kuće i u inozemstvu. Diljem svijeta kazališta postavljaju brojne njegove drame, što se ljudima koji poznaju njegov opus i bave se kazalištem čini samo po sebi razumljivim, iako treba biti svjestan da samo rijetki autori postižu takav uspjeh kako kod publike, tako i kod kritike. Gavranove drame odlikuju tečan, lako izgovorljiv dijalog, zanimljive priče s brojnim neočekivanim dramskim obratima, neprestana napetost, izuzetna živost karaktera, snažne emocije... Za razliku od trenutačno najpopularnijih trendova europske drame, koji pokušavaju biti nositelji novih kodova u kazalištu miješanjem izuzetne krutosti i svojevrstne poetičnosti, Gavran se drži ustaljenih modela, a pri tome mislim prije svega na njegovo produbljeno bavljenje glumcima kao osnovnim početkom kazališta. Upravo iz glumca proizlazi sve drugo i tu Gavran otvara brojne mogućnosti koje žanrovski sežu od drame do komedije, iskazujući se kao vješt pisac i jednog i drugog. Često događanja svojih drama postavlja u kvazirealne povijesne situacije u kojima osobe koje inače poznajemo samo iz udžbenika upoznajemo na posve nov i uvijek uzbudljiv način. Njegove drame, bez obzira odvijale se u sadašnjosti ili prošlosti, bile komične ili dramatične, uvijek na otvoren način posežu u temeljne probleme čovjekova postojanja, u njegova veselja i žalosti. Zato se gledatelj s njima može identificirati i zato su tako omiljene kod publike.

U Slovačkoj se trenutačno igra barem šest njegovih predstava. Posljedica toga bila je i odluka Michala Babiaka, umjetničkog direktora kazališta Jána Palárika u Trnavi, i direktora toga kazališta Emila Nediela da organiziraju Gavranfest. Prava je rijetkost – ako ne i iznimka – da autor koji je još živ dobije svoj kazališni festival. U dva dana, 24. i 25. veljače 2003., Slovaci su prikazali pet Gavranovih predstava: *Muž moje žene*, *Traži se novi suprug*, *Kraljevi i konjušari* i dva puta *Ljubavi Georgea Washingtona*.

Festival je otvorila Andrea Gustović-Ercegovac, veleposlanica Republike Hrvatske u Republici Slovačkoj, koja je tom prigodom predala dr. Janu Jankoviču – plodnom prevoditelju hrvatske književnosti – zahvalu na unapređivanju odnosa između Republike Hrvatske i Republike Slovačke. Dr. Jan Jankovič preveo je Gavranove drame na slovački i objavio ih u dvjema knjigama, a potaknuo je i brojna uprizorenja dramskih tekstova s područja bivše Jugoslavije u Slovačkoj.

Sve Gavranove drame bile su uprizorene u profesionalnim slovačkim kazalištima, s izuzetkom komedije *Traži se novi suprug* koju je odigralo troje studenata Fakulteta dramskih umjetnosti Akademije umjetnosti iz Banske Bystrice. Unatoč tome što je tekst pisan za starije glumce, mladi studenti Peter Kočan, Andrea Kuladová i Boris Kovač uspjeli su uvjerljivo odigrati tri za njih izuzetno zahtjevne uloge. U tome im je pomagao i pomalo groteskni stil predstave koji je bio nužno potreban zbog vjerodostojnosti odigranih uloga. Predstavu je režirao František Vydroška.

Kazalište Jonaša Zaborskog i kazalište Alexandra Duchnoviča iz Prešova odigralo je predstavu *Muž moje žene* u režiji Matuša Ol'he. Glavne su uloge tumačili izuzetno poznati slovački kazališni i filmski glumci Jozef Stražan i Vasil Rusinak, koji su popularnost stekli brojnim nastupima u televizijskim serijama. I u ovoj su se predstavi iskazali kao izuzetni glumci i izvršni komičari.

Kazalište Bratislava sudjelovalo je inscenacijom drame *Ljubavi Georgea Washingtona* u režiji Michala Babiaka koji je s izuzetnom tankočutnošću i nadasve promišljenom režijom napravio predstavu koja je mjestimice bila upravo potresna. Glumili su Katarina Mrázova u ulozi Marte i Katarina Štrbáková u ulozi Silvije. Obje glumice dubinski su se bavile svojim ulogama, a rezultat je bila, naravno, odlična gluma.

Domaće kazalište odigralo je predstavu *Noć bogova*, također u režiji Michala Babiaka. Glumili su Ladislav Hrušovský (Molière), Boris Zachar (Luj XIV. u alternaciji s Jozefom Bujdákom) i Gregor Hološka (Ludak). Sve su predstave pokazale izuzetnu glumačku i redateljsku razinu uprizorenja. Nažalost, nismo uspjeli vidjeti predstavu Državnog kazališta Košice koja zbog gostovanja u inozemstvu nije mogla doći na festival s predstavom *Sve o ženama* u režiji Dušana Bajina.

Po mome mišljenju samo se predstava *Ljubavi Georgea Washingtona* kazališta Jozefa Gregora Tajovskog iz Zvolena nije mogla mjeriti s ostalima jer je redatelj Michal Nahlik na silu htio uspostaviti svoj koncept koji je u suprotnosti s dramskim predloškom. Potvrdilo se da dramske tekstove Mire Gavrana treba suptilno oslušnuti i da redateljeva snaga ne može i ne smije biti u traženju svojevrstnih koncepata koji pokušavaju biti vizualno atraktivni, nego da redatelj mora pomoći glumcu potražiti i precizno odrediti njegova stanja, obrate i psihologiju kroz tekst jer unutar takvog koncepta Gavranovi

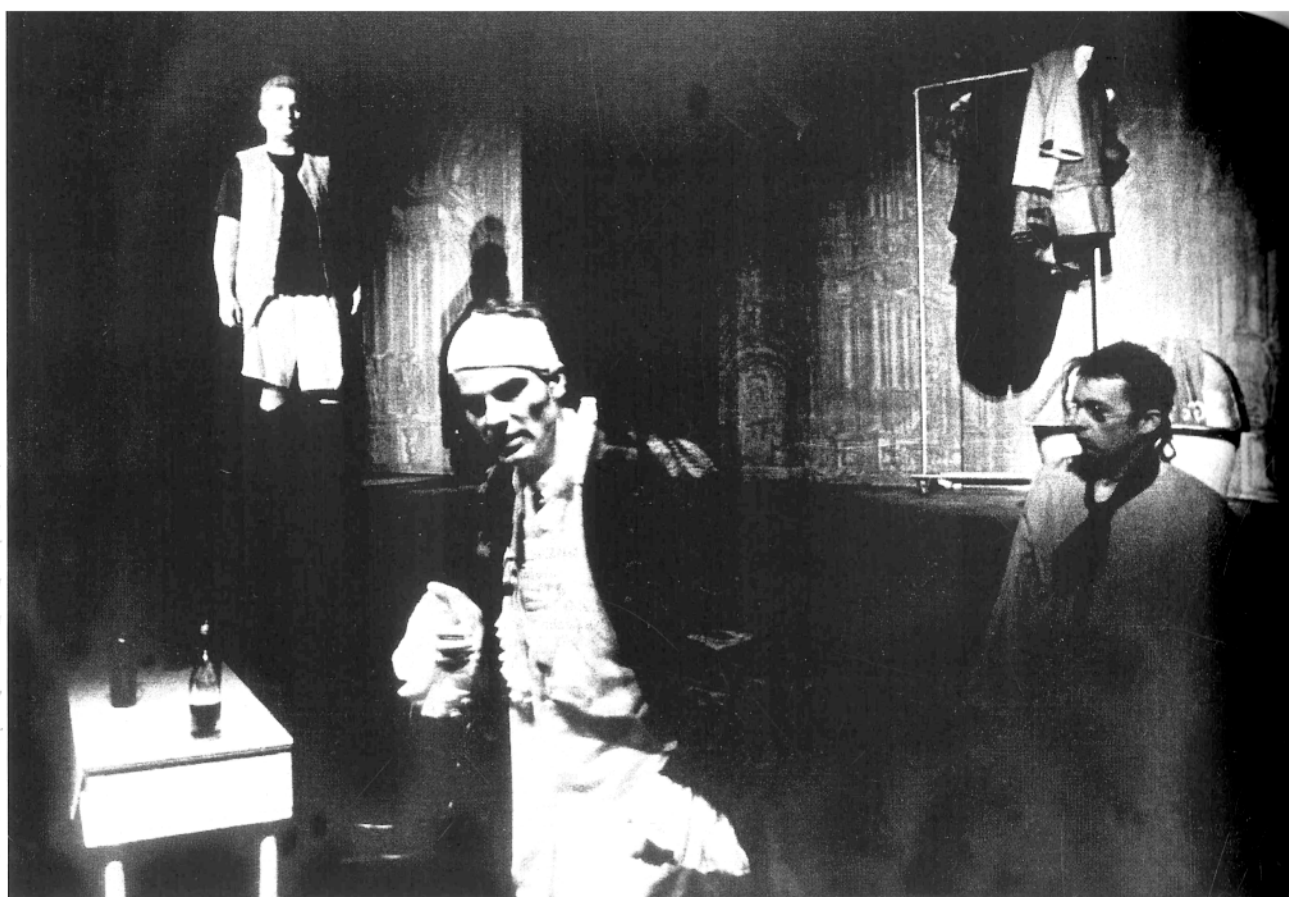
PREMIJERE
RAZGOVOR
PORTRET
FESTIVALI
MEDIJ

VOX
HISTRIONIS

MEĐUNARODNA
SCENA

AKTUALNOSTI
TEORIJA
FOAJE

MI U SVIJETU
NOVE KNJIGE
DRAMA

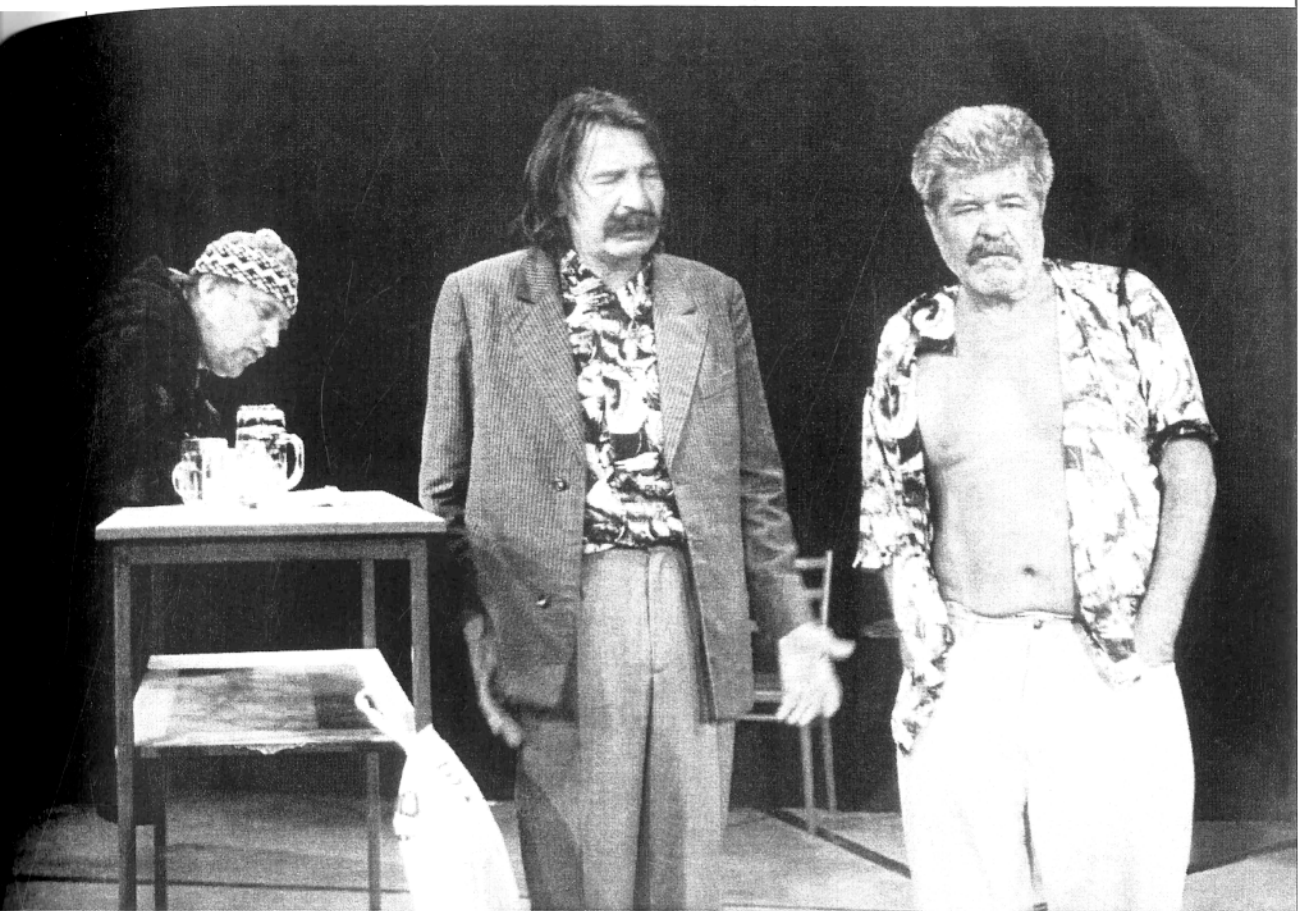
M. Gavran, *Noć bogova*, Divadlo J. Palárika, Trnava

tekstovi zažive najbolje, iskazuje se njegova virtuoznost, humor i izuzetan smisao za dramske obrate.

Usporedo s festivalom Gavranfest odvijao se i diskusijski forum na temu *Suvremena drama i nacionalni kazališni kontekst*. U toj prigodi okupili su se brojni kazališni teoretičari, dramaturzi, direktori kazališnih instituta. Iz Austrije je došla sveučilišna profesorica dr. Hilde Haider-Pregler koja je održala predavanje *Austrijski udio u profilu suvremene drame*. Iz Mađarske je došla Silvia Huszár, kazališna teoretičarka iz Mađarskog kazališnog muzeja i instituta. Naslov njezina predavanje bio je *Suvremeni trendovi u mađarskom kazališnom kontekstu*. Iz Slovačke su bili prisutni Zuzana Uličianska iz Kazališnog instituta u Bratislavi s predavanjem *Cool Drama u Europi i Slovačkoj*, Romana Maliti s predavanjem *Bratislavski studio 12 i suvremena europska i slovačka drama*, docentica dr. Nadežda Lindovská s disku-

sijom *Suvremena drama u ruskom kazališnom kontekstu*, docent dr. Miloš Mistrik, direktor kazališnog i filmskog instituta u Bratislavi s predavanjem *Novi trendovi u suvremenoj slovačkoj dramati*, docent magistar Michal Babiak s predavanjem *Estetika suvremenih dramskih trendova* i dr. Jan Jankovič, najpoznatiji slovački prevoditelj s jezika područja bivše Jugoslavije. Miro Gavran predstavio je *Suvremenu dramu u hrvatskom kazalištu*. Sloveniju je zastupala Tina Kosi, dramaturginja i umjetnička voditeljica Slovenskog narodnog kazališta u Celju, s predavanjem *Suvremena europska drama u Sloveniji*.

Neki teoretičari raspravljali su o krizi domaćih autora u svojim državama, koji nikako ne mogu dostići ili nadmašiti popularnost trenutačnih zvijezda europske drame koje dolaze iz Engleske, Irske, Njemačke ili Francuske. Problem se pojavljuje u dramskim tekstovima koji pokušavaju imitirati najpopularnije uzore (Sarah Ka-

M. Gavran, *Muž moje žene*, Divadlo A. Duchnoviča, Prešov

ne, Mark Ravenhill...), iako im nikako ne uspijeva radikalizirati dramske tekstove do krajnosti i tako ostaju negdje na pola puta za tekstovima koje pokušavaju imitirati, a istodobno ne donose ništa novo. Pri tome se pokazalo kako se tek rijetke iznimke u našem dijelu Europe mogu nositi sa suvremenim europskim trendovima. Miro Gavran sigurno je takva iznimka.

Sa slovenskoga prevela Jagna Pogačnik